

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою університету
протокол № 10 від 27.02.2024 р.
уведене в дію наказом ректора
№ 53-р від 27.02.2024 р.

*із змінами і доповненнями,
затвердженими*

вченою радою університету
протокол № 3 від 22.10.2024 р.,
уведене в дію наказом ректора
№ 330-р від 22.10.2024 р.

В.о. ректора

Надія ДРОБИК

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ТА ДОКТОРА НАУК
В АСПРАНТУРІ ТА ДОКТОРАНТУРІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ТЕРНОПІЛЬ, 2024

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає механізм підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії та доктора наук відповідно в аспірантурі і докторантурі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (далі – Університет).

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII зі змінами, Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII зі змінами, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 зі змінами, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року зі змінами, наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»; Порядку реалізації права на академічну мобільність, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579.

1.3. Аспірантура і докторантура при університеті є формами підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації.

Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється:

- в аспірантурі Університету за очною або заочною формою навчання;
- поза аспірантурою (для осіб, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи у відповідному закладі вищої освіти (науковій установі)).

1.4. Підготовка осіб в аспірантурі та докторантурі Університету здійснюється:

- за рахунок видатків державного бюджету (державне замовлення) та за рахунок видатків місцевих бюджетів (регіональне замовлення);
- за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які отримав Університет на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або доктора наук).

1.5. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за державним (регіональним) замовленням здійснюється в аспірантурі виключно за очною (денною, вечірньою) формою навчання.

1.6. На третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти Університет проваджує освітню діяльність відповідно до отриманої ліцензії. До загального ліцензованого обсягу зараховуються особи, які здобувають ступінь вищої освіти

доктора філософії поза аспірантурою. Підготовка докторів наук в Університеті здійснюється без отримання ліцензії.

1.7. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури і докторантури здійснює вчена рада Університету. Координацію діяльності структурних підрозділів, які здійснюють підготовку здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук, здійснює відділ аспірантури та докторантури, який підпорядковується проректору з наукової роботи та міжнародного співробітництва. Для врегулювання правовідносин між аспірантом (докторантом) та Університетом укладається договір.

1.8. Вступ до аспірантури та докторантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до Правил прийому до Університету і цього Положення.

1.9. Кількість аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, та вартість такої підготовки визначається вченою радою Університету з урахуванням ліцензійного обсягу, зазначеного в ліцензії, за якою Університет провадить освітню діяльність на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, можливостей забезпечення кваліфікованого наукового керівництва та задоволення освітніх потреб аспірантів за відповідною спеціальністю.

1.10. Підготовка в аспірантурі передбачає виконання особою відповідної освітньо-наукової програми Університету за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження.

1.11. Підготовка в докторантурі передбачає завершення здобувачем власного оригінального наукового дослідження, узагальнення якого наводяться в дисертації (науковій доповіді) з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та оприлюднюються в наукових публікаціях відповідно до вимог, визначених МОН.

2. Права та обов'язки аспірантів і докторантів

2.1. Аспіранти та докторанти виконують обов'язки та користуються правами, що визначені Законом України «Про вищу освіту». З метою належного проведення наукових досліджень аспіранти і докторанти також мають право на:

– вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної у закладах вищої освіти (наукових установах), бібліотеках і державних архівах України;

– отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника (консультанта), для аспірантів – на чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками у разі призначення вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) двох керівників;

- безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаним місцем для наукової роботи;
- академічну мобільність, що реалізується відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579;
- академічну та соціальну відпустку відповідно до законодавства;
- трудову діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства.
- вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньо-науковою програмою, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків від загальної кількості кредитів ЄКТС;
- внесення змін у свій індивідуальний навчальний план за погодженням зі своїм науковим керівником у встановленому в Університеті порядку;
- участь у діяльності органів громадського самоврядування Університету;
- участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

2.2. Аспіранти і докторанти зобов'язані виконувати всі обов'язки, визначені Законом України «Про вищу освіту». З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень вони також зобов'язані:

- дотримуватися принципів академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників, встановлених Університетом;
- виконувати індивідуальний план роботи аспіранта та систематично звітувати про хід його виконання на засіданні кафедри, відділу, лабораторії чи іншого підрозділу Університету, який уповноважений для цього його вченою радою;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки;
- вчасно подавати до відділу аспірантури та докторантури Університету результати атестації, індивідуальний план роботи та інші необхідні документи;
- подати до спеціалізованої вченої ради свої наукові досягнення у вигляді дисертації (для аспірантів) та у вигляді дисертації або опублікованої монографії або за сукупністю опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях статей (для докторантів).

2.3. Покладення Університетом на аспіранта чи докторанта обов'язків, не пов'язаних із виконанням відповідної освітньо-наукової програми та/чи підготовкою дисертації (монографії, статей), забороняється.

3. Порядок та умови вступу до аспірантури

3.1. Основною формою підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є аспірантура.

3.2. До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста). До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з правилами прийому до Університету. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури виключно у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених правилами прийому.

Перелік документів, необхідних для вступу до аспірантури, включає:

- заяву на ім'я ректора Університету у паперовому вигляді;
- особовий листок з обліку кадрів, засвідчений печаткою тієї установи, в якій вступник до аспірантури навчається або працює;
- 4 фотокартки 3x4;
- копію документа, що посвідчує особу, передбаченого Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»;
- копію реєстраційного номера облікової картки платника податків;
- копію військово-облікового документа (для військовозобов'язаних – військового квитка або тимчасового посвідчення військовозобов'язаного, а для призовників – посвідчення про приписку до призовних дільниць);
- засвідчену копію диплома магістра (спеціаліста). Особа, яка подає до вступу в аспірантуру диплом, виданий іноземним закладом вищої освіти, допускається до вступних випробувань нарівні з іншими особами. При подачі документа про здобутий за кордоном ступінь (рівень) освіти, обов'язковою є процедура визнання і встановлення еквівалентності документа. У разі невизнання диплома – вчена рада Університету надає вступнику обґрунтоване пояснення причин такої відмови;
- копію додатку до диплома;
- рекомендацію Вченої ради закладу вищої освіти (за наявності);
- список опублікованих наукових праць і винаходів; копії опублікованих статей/тез (за наявності), засвідчені уповноваженою на це особою на підставі оригіналів або дослідницьку пропозицію з обраної спеціальності;
- міжнародний сертифікат з іноземної мови не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня (за наявності);
- копію трудової книжки (за наявності);
- згоду на збір та обробку персональних даних.

У правилах прийому до Університету може бути визначено додатковий перелік документів, обов'язкових для допуску до вступних випробувань.

Вступник має право подати додаткові документи, що засвідчують його досягнення в науковій та творчій роботі.

3.3. Підготовка іноземців в аспірантурі та докторантурі здійснюється: на підставі міжнародних договорів України та/або міжнародних програм обміну чи мобільності; на підставі договорів, укладених між Університетом та закладами вищої освіти (науковими установами) інших країн, про обмін науковцями чи про академічну мобільність; за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб (на умовах контракту).

Іноземці, які постійно проживають в Україні, та особи, яким надано статус біженця в Україні, вступають до аспірантури нарівні з громадянами України. Іноземці, які постійно не проживають на території України, але перебувають в Україні на законних підставах, вступають до аспірантури відповідно до чинного порядку організації набору та навчання іноземців. Здобуття освіти цими категоріями осіб за кошти державного бюджету не передбачене.

3.4. Іноземці, які вступають до аспірантури Університету, повинні подати такі документи:

- заяву на ім'я ректора Університету;
- копію документа про освіту з переліком предметів і отриманих оцінок (балів), перекладену на українську мову та засвідчену відповідно до законодавства країни, яка його видала, а потім легалізовану в Україні шляхом проходження процедури нострифікації вказаного документа у Міністерстві освіти і науки України. У разі, якщо іноземець має диплом про освіту, виданий в Україні, він подає саме цей документ про освіту;
- медичний сертифікат про стан здоров'я, засвідчений офіційним органом охорони здоров'я країни, з якої прибув іноземець, і виданий не пізніше, ніж за два місяці до в'їзду на навчання в Україні;
- страховий поліс із надання екстреної медичної допомоги для іноземних громадян, які в'їжджають на навчання в Україну (крім іноземців, які прибули з країн, з якими укладено угоди про безоплатне надання екстреної медичної допомоги);
- копію паспорта (перекладений українською мовою і засвідчений у відповідному порядку);
- 4 фотокартки розміром 3x4 см.

Приймальна комісія Університету допускає вступників до вступних випробувань на підставі поданих (всіх, наведених у переліку, та вчасно) документів і може відмовити вступнику в допуску до вступних випробувань в аспірантуру в зв'язку з неподанням у встановлений термін документів, визначених Правилами прийому.

3.5. Вступні випробування до аспірантури Університету складаються з:

- вступного іспиту зі спеціальності (в обсязі стандарту вищої освіти магістра з відповідної спеціальності);
- вступного іспиту з іноземної мови за програмою, яка відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти;
- інших форм вступних випробувань (іспити, співбесіди, презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень).

3.6. Відповідно до правил прийому до Університету особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути призначені додаткові вступні випробування.

Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи.

Вага бала з кожного вступного випробування під час підрахування результатів конкурсу визначається в правилах прийому до Університету.

3.7. Вступні випробування до аспірантури проводяться предметними комісіями, до складу яких входить, як правило, три-п'ять осіб, які призначаються ректором Університету. До складу предметних комісій включаються доктори філософії (кандидати наук) та доктори наук, які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю.

До складу предметних комісій можуть бути призначені також представники інших закладів вищої освіти (наукових установ), з якими укладено договори про ведення спільної наукової діяльності та/або про спільне керівництво дослідженнями аспірантів, та/або про спільне виконання освітньо-наукової програми або з якими здійснюється підготовка докторів філософії за спільною освітньо-науковою програмою, узгодженою між Університетом і науковою установою.

3.8. За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника за процедурою, визначеною правилами прийому до Університету. Рішення приймальної комісії про зарахування до аспірантури затверджується наказом ректора Університету, який оприлюднюється в установленому порядку.

3.9. Аспіранту одночасно із зарахуванням відповідним наказом ректора Університету призначається науковий керівник з числа провідних наукових та/або науково-педагогічних працівників Університету з науковим ступенем та відповідною науковою кваліфікацією. На підставі наказу про зарахування аспірант прикріплюється до кафедри, на якій працює призначений йому науковий керівник.

Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво (консультування), як правило, не більше п'яти здобувачів наукових ступенів, включаючи тих, що здобувають науковий ступінь доктора наук.

Науковий керівник, який є доктором філософії (кандидатом наук), може здійснювати одночасне наукове керівництво, як правило, не більше трьох здобувачів ступеня доктора філософії.

На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта науковому керівникові щороку відводиться навантаження у межах норм часу наукової роботи, встановлених закладом для науково-педагогічних працівників (у межах основного навантаження - для наукових працівників).

3.10. Рішенням вченої ради аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом навантаження та обов'язків між ними або змінено наукового керівника. Зміна наукового керівника (консультанта) аспіранта (докторанта) можлива у випадку:

- припинення ним трудової діяльності на наукових або науково-педагогічних посадах;
- неспроможності виконувати свої повноваження за станом здоров'я або його смерті;
- невиконання своїх обов'язків, визначених пунктом 3.11 цього Положення;
- відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва;
- прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів;
- притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства;
- спільного бажання наукового керівника і здобувача;
- в інших випадках, передбачених законодавством.

3.11. Науковий керівник аспіранта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта, контролює виконання індивідуального плану роботи та індивідуального навчального плану аспіранта і відповідає перед вченою радою Університету за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

3.12. Вчена рада Університету періодично здійснює перегляд ефективності роботи наукових керівників. Особи, які не забезпечують своєчасної та якісної підготовки здобувачів, можуть бути усунуті від наукового керівництва (консультування).

3.13. У разі переведення наукового керівника на іншу кафедру Університету аспірант переходить до її складу разом з науковим керівником автоматично на підставі наказу про зарахування (переведення) на роботу наукового керівника на нову кафедру.

4. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі

4.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджуються вченою радою Університету для кожної спеціальності. Протягом навчання в аспірантурі аспірант зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, підготувати дисертацію та пройти процедуру атестації разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень.

4.2. Навчальний план аспірантури повинен містити інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (30-60 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - ЄКТС), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою Університету протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури.

Індивідуальний навчальний план аспіранта повинен містити перелік дисциплін за вибором аспіранта в обсязі, що становить не менш ніж 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому аспіранти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником та керівником відповідного підрозділу.

Засвоєння аспірантами навчальних дисциплін може відбуватися на базі Університету, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ).

Аспірант має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується вченою радою.

Аспіранти зобов'язані відвідувати заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та освітньо-науковою програмою аспірантури закладу вищої освіти (наукової установи).

4.3. Освітньо-наукова програма аспірантури має включати не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

- здобуття глибинних знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

- оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

- набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

- здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти.

Аспірант, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право:

- на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою аспірантури, як таких, що виконані у повному обсязі;

- на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням з науковим керівником).

4.4. Вчена рада Університету має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в інших закладах вищої освіти (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою аспірантури.

4.5. Формами семестрового контролю успішності вивчення аспірантами навчальної дисципліни є диференційований залік або іспит, які проводяться у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Оцінювання успішності здійснюється за 100-бальною шкалою, з подальшим переведенням оцінок у національну шкалу та шкалу ECTS. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується як проста сума балів, отриманих аспірантом під час іспиту та балів, отриманих аспірантом за результатами поточної успішності протягом семестру. Результати поточної успішності та підсумкового контролю знань здобувачів ступеня доктора філософії з навчальної дисципліни заносяться викладачем до відомості обліку успішності за навчальною дисципліною.

4.6. Відомість обліку успішності з навчальної дисципліни, завірену завідувачем, викладач отримує у відділі аспірантури і докторантури напередодні або в день проведення семестрового контролю. Викладач має повернути заповнену відомість за навчальною дисципліною у день проведення іспиту (заліку) або не пізніше наступного дня. За наявності поважних причин (хвороба, сімейні обставини, відрядження тощо), які унеможливають виконання затвердженого графіку навчального процесу, аспіранту може бути змінений період проведення навчальних занять та підсумкового контролю (заліків та іспитів) на підставі заяви аспіранта (з поясненням поважності причин і обставин), що погоджена з проректором з наукової роботи та міжнародного співробітництва, науковим керівником, завідувачем кафедрою, завідувачем відділу аспірантури та докторантури, за розпорядженням ректора Університету. Для таких аспірантів складається індивідуальний графік (розклад) навчальних занять та підсумкового контролю.

4.7. Порядок та критерії оцінювання успішності навчання аспірантів затверджуються кафедрою та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни та/чи силабусі. Здобувач вважається таким, що засвоїв навчальну дисципліну, якщо сума набраних ним балів не менше 60.

4.8. Ліквідація академічної заборгованості аспірантів проводиться до початку призначеної на кафедрі атестації здобувачів (звітування за результатами підготовки в аспірантурі у поточному семестрі). Результати повторного проходження аспірантом семестрового контролю (ліквідації академічної заборгованості) за навчальною дисципліною заносяться до окремої відомості обліку успішності.

4.9. Аспірант може оскаржити отримані ним результати підсумкового контролю за навчальною дисципліною. Усі спірні питання із проведення екзаменаційних сесій розглядає апеляційна комісія, права, обов'язки та персональний склад якої визначає ректор Університету.

4.10. Наукова складова підготовки аспірантів передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації. Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального

плану роботи аспіранта, в якому визначають зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк подання загального тексту дисертації для обговорення у відповідному структурному підрозділі.

Тема дисертації погоджуються здобувачем з його науковим керівником (керівниками) і після обговорення кафедрою затверджуються вченою радою Університету протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до закладу для підготовки в аспірантурі. У разі потреби тема дисертації може бути уточнена та затверджена у новій редакції після обговорення кафедрою.

4.11. Невиконання індивідуального плану роботи або порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою Університету рішення про відрахування аспіранта.

4.12. Формою підсумкового контролю за виконанням аспірантом індивідуального плану роботи є **атестація** – звітування про фактичний стан виконання запланованих на семестр у індивідуальному плані роботи здобувача показників освітньої та наукової діяльності аспіранта.

4.13. Атестація аспірантів Університету проводиться на кафедрі, до якої вони закріплені та проректором з наукової роботи та міжнародного співробітництва двічі на рік після закінчення кожного із семестрів підготовки в аспірантурі. Період атестації встановлюється графіком навчального процесу аспірантів. Щонайменше за 3 тижні до початку періоду атестації аспірантів розпорядженням проректора з наукової роботи та міжнародного співробітництва визначаються порядок та терміни проведення атестації.

4.14. Під час проведення атестації на засіданні кафедри аспірант доповідає та надає наочну презентацію фактичних результатів роботи у семестрі, що спливає, акцентуючи при цьому увагу на отриманих ним основних результатах дисертаційного дослідження, їхній актуальності, науковій новизні та прикладному значенні, методиці дослідження та методах, які при цьому застосовуються, достовірності отриманих результатів та ступені їх апробації.

4.15. Результатом відкритого обговорення головою та членами засідання кафедри (й запрошеними) фактичних результатів підготовки аспіранта в семестрі, що спливає, на засіданні кафедри має бути висновок про ступінь виконання аспірантом запланованих на поточний семестр показників та рекомендацію щодо продовження підготовки аспіранта Університету або відрахування аспіранта за невиконання індивідуального плану роботи. Результати проведення атестації кожного з аспірантів на кафедрі мають бути занесені до протоколу відповідного засідання кафедри та до індивідуального плану роботи (за підписами аспіранта, завідувача кафедри, наукового керівника). Звіти аспірантів щодо виконання індивідуального плану роботи (за підписом здобувача і наукового керівника) зберігаються на кафедрі, а також у відділі аспірантури та докторантури.

4.16. Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану та індивідуального плану роботи.

Не пізніше ніж протягом дев'яти місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою здобувач:

1) отримує довідку про виконання освітньо-наукової програми і висновок наукового керівника (керівників) з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану;

2) звертається до структурного підрозділу Університету, що виконує відповідну освітньо-наукову програму та здійснює підготовку здобувача, з письмовою заявою про отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. До заяви додаються дисертація в друкованому вигляді та електронній формі, наукові публікації (або їх копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації, довідка про виконання освітньо-наукової програми, висновок наукового керівника (керівників), довідка та файл (обов'язково) перевірки дисертації на наявність текстових запозичень.

4.17. З метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації не пізніше ніж через місяць з дня надходження заяви проводиться публічна презентація здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні базового структурного підрозділу закладу, що виконує відповідну освітньо-наукову програму та здійснює підготовку здобувача. Результати обговорення, проведення презентації відображаються у висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, який підписується головною на засіданні та завідувачем структурного підрозділу університету. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації надається здобувачеві не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня проведення презентації.

У разі отримання негативного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач може повторно звернутися до структурного підрозділу закладу не пізніше ніж протягом шести місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою з письмовою заявою про отримання такого висновку після доопрацювання дисертації або на поновлення в закладі для завершення виконання відповідної освітньо-наукової програми у разі відрахування.

4.18. За наявності позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач звертається до вченої

ради Університету з письмовою заявою про утворення разової спеціалізованої вченої ради не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня отримання зазначеного висновку та не пізніше ніж за 10 днів до Вченої ради Університету.

Утворення разової спеціалізованої вченої ради Університету та присудження нею здобувачеві ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Кабінетом Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Координацію діяльності разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії в Університеті здійснює служба ученого секретаря. Служба ученого секретаря повинна надавати кваліфіковану допомогу здобувачам і виконувати такі функції:

- підготовка документів для утворення разової спеціалізованої вченої ради;
- перевірка документів, які здобувач подає до разової спеціалізованої вченої ради;
- внесення інформації про утворення разової спеціалізованої вченої ради (внесення змін до складу разової спеціалізованої вченої ради) до інформаційної системи;
- розміщення на офіційному веб-сайті Університету необхідної інформації;
- формування реєстраційної картки присутності членів ради;
- формування особової справи здобувача.

4.19. Наукові результати дисертації повинні бути висвітлені не менше ніж у трьох наукових публікаціях здобувача, до яких зараховуються:

1) статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України. Якщо число співавторів у такій статті (разом із здобувачем) становить більше двох осіб, така стаття прирівнюється до 0,5 публікації (крім публікацій, визначених підпунктом 2 цього пункту);

2) статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором);

3) не більше одного патенту на винахід, що пройшов кваліфікаційну експертизу та безпосередньо стосується наукових результатів дисертації, що прирівнюється до однієї наукової публікації;

4) одноосібні монографії, що рекомендовані до друку вченими радами закладів та пройшли рецензування, крім одноосібних монографій, виданих у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором. До

одноосібних монографій прирівнюються одноосібні розділи у колективних монографіях за тих же умов.

Статті зараховуються за темою дисертації лише за наявності у них активного ідентифікатора DOI (Digital Object Identifier), крім публікацій, що містять інформацію, віднесену до державної таємниці, або інформацію для службового користування.

Не вважається самоплагіатом використання здобувачем своїх наукових праць у тексті дисертації без посилання на ці праці, якщо вони попередньо опубліковані з метою висвітлення в них основних наукових результатів дисертації та вказані здобувачем в анотації дисертації.

4.20. Підготовка в аспірантурі завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді. На підставі рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії заклад не раніше, ніж через 15 та не пізніше, ніж через 30 календарних днів з дня захисту дисертації видає наказ про видачу здобувачеві диплома доктора філософії та додатка до нього європейського зразка. Рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії набирає чинності з дати набрання чинності наказом ректора університету про видачу диплома доктора філософії. Диплом доктора філософії оформляється за формою, затвердженою МОН, та видається здобувачеві у порядку, встановленому закладом.

Здобувачеві, підготовка якого здійснювалася відповідно до договору між вітчизняним та іноземним закладами та якому присуджено ступінь доктора філософії, диплом доктора філософії може бути виданий також іноземним закладом відповідно до законодавства держави місцезнаходження такого закладу.

5. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою

5.1. Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою. Підготовка таких осіб здійснюється за кошти відповідного закладу і триває чотири роки

5.2. Особа подає до закладу заяву про підготовку з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою).

Якщо диплом особи, що є еквівалентним диплому магістра, виданий іноземним закладом вищої освіти, подання зазначеної заяви можливе після визнання її диплома відповідно до законодавства.

5.3. Після зарахуванням Університетом на підготовку з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою відповідним наказом керівника цього закладу (установи) призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників з науковим ступенем.

Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

5.4. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою передбачає виконання відповідної освітньо-наукової програми зазначеного закладу згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою та публічний захист дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

5.5. Невиконання індивідуального навчального плану, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення вченою радою закладу рішення про відрахування здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою із відповідного закладу.

5.6. У разі звільнення з роботи здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою Університет вживає заходів до відрахування такої особи з підготовки у цьому закладі. Особа може продовжити підготовку поза аспірантурою в Університеті, до якого вона прийнята на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за основним місцем роботи), із зарахуванням їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою.

5.7. Стан підготовки дисертації здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників). Отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та атестація здобувача здійснюються відповідно до даного Положення.

5.8. Підготовка здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

5.9. Особи, прикріплені до Університету з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, мають всі права і обов'язки, визначені у пунктах **2.1 – 2.3** цього Положення.

6. Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук у докторантурі

6.1. Докторантура з відповідної наукової спеціальності за галуззю науки відкривається за рішенням вченої ради Університету, що затверджується наказом ректора, за умови наявності трьох штатних працівників — докторів наук, які мають наукову кваліфікацію, що відповідає цій науковій спеціальності, та ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з відповідної спеціальності.

6.2. Кваліфікація особи, що відповідає спеціальності, з якої відкрито докторантуру, визначається за такими критеріями:

- наявність у особи документа про присудження ступеня доктора наук з відповідної галузі знань (науки) та/або спеціальності або присвоєння вченого звання професора за відповідною кафедрою (спеціальністю);

- наукових публікацій з відповідної наукової спеціальності, серед яких не менше трьох публікацій за останні п'ять років, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus. До однієї публікації, проіндексованої у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, прирівнюється дві публікації за останні три роки у виданнях, що включені до категорії "Б" Переліку наукових фахових видань України, або одна одноосібна монографія (дві колективні монографії) з наявністю трьох рецензентів і рекомендацією вченої ради закладу, виданих за останні п'ять років;

- участь у:

- а) підготовці наукових кадрів, що підтверджується виданим здобувачеві документом про присудження відповідного наукового ступеня;

- б) міжнародних наукових проектах або залучення до міжнародної експертизи;

- в) атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради, або члена експертної ради з питань проведення експертизи дисертацій.

6.3. Особа, яка здобуває науковий ступінь доктора наук, вступає до Університету для підготовки в докторантурі з метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їх результатів та/або для підготовки наукових публікацій до захисту.

6.4. Прийом до закладу для підготовки в докторантурі здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною науковою спеціальністю відповідно до вимог цього Положення та правил прийому до Університету, якими визначаються, зокрема, порядок, перелік і строки подання документів для вступу до закладу для підготовки в докторантурі.

6.5. Для підготовки в докторантурі до закладу вступають особи, які мають ступінь доктора філософії (науковий ступінь кандидата наук), наукові досягнення, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації (наукової доповіді), та не менше половини наукових публікацій за темою дисертації (наукової доповіді) від кількості, визначеної МОН, що відповідають вимогам, встановленим МОН, у наукових періодичних виданнях за відповідним напрямом досліджень.

6.6. Для вступу до докторантури вступник подає розгорнуту пропозицію, в якій міститься план дослідницької роботи та/або інформація про обсяг наукової роботи, необхідної для підготовки результатів проведених досліджень до захисту та копії наукових публікацій за темою дисертації (наукової доповіді).

Документи вступника передаються для розгляду до відповідного структурного підрозділу, який протягом місяця з дати реєстрації заяви розглядає подані вступником документи, заслуховує його наукову доповідь та за

результатами обговорення визначає шляхом голосування можливість зарахування вступника до закладу для підготовки в докторантурі та подає висновок на розгляд вченої ради закладу. У разі позитивного висновку відповідний структурний підрозділ надає пропозицію щодо призначення наукового консультанта з числа науково-педагогічних або наукових працівників, які мають трудові відносини з Університетом, науковий ступінь доктора наук та необхідну наукову кваліфікацію.

Якщо вступник є іноземцем, Університет проводить процедуру визнання наукового ступеня, здобутого ним в його або іншій державі, протягом двох місяців після зарахування для підготовки в докторантурі.

Перелік та строк подання документів, необхідних для вступу до докторантури, визначається в правилах прийому до Університету. Перелік включає, зокрема:

- заяву на ім'я ректора про вступ до докторантури;
- письмову характеристику наукової діяльності вступника, складену доктором наук, який є штатним науково-педагогічним або науковим працівником Університету, із згодою бути науковим консультантом в разі його вступу до докторантури;
- розгорнуту пропозицію, в якій міститься план дослідницької роботи та/або інформація про обсяг наукової роботи, необхідної для підготовки наукових досягнень до захисту, та копії наукових публікацій за темою дисертації (наукової доповіді);
- копію документа, що посвідчує особу та громадянство;
- список опублікованих наукових праць і винаходів (із зазначенням фахових видань за спеціальністю передбачуваної дисертації);
- засвідчену копію диплома доктора філософії (кандидата наук).

Паспорт, диплом про вищу освіту, диплом про присудження наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук), атестат про присвоєння вченого звання, трудова книжка із записом про звільнення з останнього місця роботи у зв'язку зі вступом до докторантури подаються вступниками особисто.

У правилах прийому до Університету може бути визначено додатковий перелік документів, обов'язкових для вступу до докторантури.

Якщо громадянин України здобув науковий ступінь в іноземному закладі вищої освіти, додатково подається копія свідоцтва про визнання документа про науковий ступінь.

6.7. Вчена рада Університету на черговому засіданні розглядає висновки кафедри, відділу, лабораторії щодо кожного вступника і приймає рішення про його зарахування до докторантури та відповідно до наданої характеристики наукової діяльності вступника призначає докторанту наукового консультанта з числа штатних науково-педагогічних або наукових працівників Університету із ступенем доктора наук з відповідної спеціальності. Рішення вченої ради

затверджується і оформляється наказом керівника закладу вищої освіти (наукової установи).

На здійснення наукового консультування роботою над дисертацією одного докторанта науковому консультанту щороку відводиться навантаження у межах норм часу наукової роботи, встановлених закладом для науково-педагогічних працівників (у межах основного навантаження – для наукових працівників).

6.8. Докторанти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт. Індивідуальний план наукової роботи (Додаток 1) погоджується докторантом з його науковим консультантом та затверджується вченою радою Університету протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до Університету. Він є обов'язковим до виконання докторантом і використовується для оцінювання успішності та своєчасності виконання запланованої наукової роботи.

Невиконання індивідуального плану наукової роботи або порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою Університету рішення про відрахування докторанта.

6.9. Підготовка в докторантурі передбачає завершення здобувачем власного оригінального наукового дослідження, узагальнення якого наводяться в дисертації (науковій доповіді) з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та оприлюднюються в наукових публікаціях відповідно до вимог, визначених МОН.

6.10. Атестація докторантів відбувається згідно з наказом ректора щороку в два етапи – на кафедрі та на засіданні вченої ради. Під час проведення атестації на засіданні вченої ради Університету докторант має зробити доповідь щодо результатів підготовки впродовж року, акцентуючи увагу на отриманих ним основних результатах дисертаційного дослідження, їхній актуальності, науковій новизні та прикладному значенні, методиці дослідження та методах, які при цьому застосовуються, достовірності отриманих результатів і ступені їхньої апробації.

Вчена рада Університету шляхом обговорення і голосування приймає рішення щодо доцільності подальшої підготовки докторанта в докторантурі Університету. Результати атестації докторантів на засіданні вченої ради Університету заносяться до протоколу, витяг з якого подаються до відділу аспірантури та докторантури та зберігаються в особовій справі докторанта.

6.11. Підготовка в докторантурі за умови виконання індивідуального плану наукової роботи завершується наданням висновку наукового консультанта (структурного підрозділу).

Отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації (наукової доповіді) та атестація докторанта

спеціалізованою вченою радою з присудження наукового ступеня доктора наук закладу здійснюються відповідно до законодавства, що регулює присудження наукового ступеня доктора наук.

6.12. Особа, яка раніше проходила підготовку в докторантурі за державним (регіональним) замовленням, може повторно вступити до закладу для підготовки в докторантурі за державним (регіональним) замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, відповідно до законодавства.

7. Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук шляхом самостійної підготовки їх наукових досягнень до захисту

7.1. Перебування в докторантурі не є обов'язковою умовою для подання наукових досягнень до спеціалізованої вченої ради та подальшого їх публічного захисту для здобуття ступеня доктора наук. Особа може здобувати науковий ступінь доктора наук шляхом самостійної підготовки своїх наукових досягнень до захисту. Така особа має право на надання творчої відпустки відповідно до законодавства з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною науковою спеціальністю відповідно до встановлених вимог.

7.2. Здобувач наукового ступеня доктора наук, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту у вигляді дисертації (монографії, наукової доповіді за сукупністю статей), повинен:

- мати науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук);
- представити наукові досягнення з узагальненням проведених самостійно оригінальних досліджень з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення;
- мати наукові публікації за темою дисертації, зокрема статті у наукових періодичних виданнях із напрямку, з якого підготовлено дисертацію (наукову доповідь), відповідно до вимог, визначених МОН;
- пройти попередній захист на кафедрі чи міжкафедральному семінарі в Університеті.

У разі самостійної підготовки наукових досягнень до захисту науковий консультант не призначається.

7.3. Затвердження теми дисертації, отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та атестація здобувача, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту, спеціалізованою вченою радою з присудження наукового ступеня доктора наук, яка функціонує в Університеті, здійснюються відповідно до законодавства, що регулює присудження наукового ступеня доктора наук.

8. Академічна доброчесність аспірантів і докторантів

8.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень.

8.2. Дотримання академічної доброчесності аспірантами і докторантами передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

8.3. Порухенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

8.4. Повідомити про порушення академічної доброчесності може будь-який учасник освітнього процесу в Університеті та за його межами, якому стали відомі факти порушення академічної доброчесності аспірантами або докторантами Університету. Така особа має подати на ім'я ректора Університету письмову заяву.

8.5. У заяві про порушення академічної доброчесності обов'язково має зазначатися особиста інформація заявника (П. І. Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи (навчання), посада, курс (рік підготовки), номер академічної групи, особистий підпис), а також виявлені ним зміст та докази порушення академічної доброчесності. Анонімні заяви чи заяви, викладені у некоректній формі, до розгляду не приймаються.

8.6. Розгляд заяв про порушення академічної доброчесності здійснюють одноразово сформовані комісії з академічної доброчесності чи університетська Комісія з етики та управління конфліктами згідно з положенням, що регламентує їхню діяльність.

8.7. Наслідками порушення академічної доброчесності можуть бути:

- повторне проходження оцінювання (іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньо-наукової програми та навчального плану;
- відрахування з Університету.

8.8. Виявлення постійно діючою чи разовою спеціалізованою вченою радою, до якої подано дисертацію для захисту, порушення академічної доброчесності в дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, є підставою для відмови у присудженні ступеня доктора філософії (доктора наук) без права її повторного захисту.

8.9. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватись з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення норм етики, норм академічної доброчесності;
- за власною ініціативою чи запитом комісії надавати письмові пояснення по суті справи;
- брати участь у вивченні доказів порушення норм етики чи академічної доброчесності;
- бути присутньою на засіданнях Комісії на етапі розгляду питання про притягнення її до академічної відповідальності.

8.10. Університет має право скасувати рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії у зв'язку з виявленням у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації незалежно від строку, що минув після присудження разовою радою ступеня доктора філософії.

Перевірку повідомлень про наявність у захищених дисертаціях академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації здійснює Спеціальна комісія з виявлення і встановлення фактів порушення академічної доброчесності згідно з положенням, що регламентує її діяльність.

Питання щодо скасування рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії у зв'язку з виявленням у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів

академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації виноситься на засідання вченої ради закладу. Про дату, час і місце проведення засідання вченої ради інформуються особа, яка подала повідомлення, особа, рішення про присудження якій ступеня доктора філософії оскаржується, та у разі потреби члени відповідної разової ради за п'ять робочих днів до дати засідання. Вчена рада на своєму засіданні приймає рішення про скасування рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії або про залишення рішення разової ради в силі.

9. Врегулювання конфліктних ситуацій

9.1. У разі виникнення конфліктної ситуації (корупційного правопорушення, дискримінації, сексуального домагання) між науковим керівником (консультантом) та аспірантом (докторантом), аспіранту (докторанту) необхідно звернутись до проректора з наукової роботи і міжнародного співробітництва зі скаргою.

9.2. Скарга подається у письмовій формі (в електронному або паперовому вигляді) і повинна містити опис порушення прав особи, зазначення моменту (часу), коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують скаргу. Скарга може бути подана протягом 30 днів із дня вчинення діяння або з дня, коли повинно було стати відомо про його вчинення.

Комісія з етики та управління конфліктами вивчає скаргу, надає консультації обом сторонам, пропонує способи вирішення ситуації, що призвела до конфлікту. Протягом 30 календарних днів від дня отримання скарги Комісія проводить засідання, на яке запрошуються скаржник/скаржниця, відповідач/відповідачка (потенційний порушник/порушниця), свідки та інші особи, які можуть надати необхідну інформацію. Строк розгляду може бути продовжено за рішенням Комісії не більше ніж на 30 днів. У разі необхідності Комісія може запитувати додаткову інформацію, а також звертатися за консультацією та/або інформацією до працівників Університету, які є незацікавленими особами в ситуації, що розглядається.

9.3. На підставі рішення Комісії керівництво Університету приймає відповідні рішення, передбачені та дозволені законодавством, зокрема, винесення догани або звільнення наукового керівника (консультанта), винесення догани або відрахування аспіранта (докторанта) тощо.

10. Відрахування, переривання, поновлення та переведення

10.1. Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

- 1) завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою;
- 2) власне бажання;
- 3) переведення до іншого закладу освіти;

4) невиконання індивідуального навчального плану чи/та індивідуального плану наукової роботи здобувача;

5) порушення умов договору (контракту), укладеного між закладом вищої освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;

б) порушення академічної доброчесності;

7) інші випадки, передбачені законом.

Особа, відрахована з закладу вищої освіти до завершення навчання за освітньо-науковою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС.

10.2. Підставами для відрахування з докторантури є:

1) завершення терміну підготовки;

2) власне бажання;

3) переведення до іншого закладу освіти;

4) невиконання індивідуального плану наукової роботи;

5) порушення умов договору (контракту), укладеного між закладом вищої освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;

б) порушення академічної доброчесності;

7) інші випадки, передбачені законом.

10.3. Аспіранти можуть бути переведені до іншого закладу, у тому числі якщо заклад не має акредитованої освітньо-наукової програми зі спеціальності здобувача, або в межах одного закладу.

1) на навчання за державним або регіональним замовленням, якщо вони навчаються в Університеті за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;

2) на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, якщо вони навчаються в Університеті за державним або регіональним замовленням;

3) на підготовку за акредитованою освітньо-науковою програмою з іншої спеціальності, що є реалізацією їх права обирати види, напрями і засоби наукової і науково-технічної діяльності відповідно до своїх інтересів, творчих можливостей та загальнолюдських цінностей.

10.4. Аспіранти, підготовка яких здійснювалася за рахунок коштів державного бюджету, у разі переведення до іншого закладу користуються пріоритетним правом на місця державного (регіонального) замовлення за умови наявності вакантних місць.

У разі відсутності таких місць аспіранти за їх згодою можуть бути переведені на навчання за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

Переведення аспірантів здійснюється в межах ліцензованого обсягу закладу.

На першому році навчання переведення аспірантів забороняється.

10.5. Якщо Університет не отримав сертифіката про акредитацію освітньо-наукової програми або у закладі закінчився строк дії сертифіката про акредитацію такої програми, переведення здобувачів до іншого закладу, в якому відповідна освітньо-наукова програма акредитована, здійснюється відповідно до законодавства.

10.6. Переведення аспірантів із закладу вищої освіти (наукової установи), що не має акредитованої освітньо-наукової програми зі спеціальності здобувача, до Університету, що має таку програму акредитованою, здійснюється за згодою керівників обох закладів (установ).

10.7. Переведення здобувачів вищої освіти третього рівня, які навчаються в Університеті на контрактній основі, на навчання за кошти державного бюджету здійснюється після першого курсу навчання в межах ліцензованого обсягу підготовки з галузі знань на підставі рішення тимчасової комісії з переведення здобувачів. До складу тимчасової комісії входять: перший проректор (голова комісії), проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва, проректор з навчально-методичної роботи, керівник навчально-наукового центру проектної та науково-технічної діяльності, завідувач аспірантурою та докторантурою, гарант програми, представники органів студентського самоврядування. Склад комісії, термін її повноважень і результати рішень затверджуються наказом ректора. При переведенні здобувача третього освітньо-наукового рівня на навчання за кошти державного бюджету враховуються результати виконання здобувачем індивідуального плану роботи та індивідуального плану наукової роботи, соціальні гарантії держави для пільгових категорій громадян відповідно до нормативно правових актів, чинних на момент здійснення процедури переведення, інші соціальні фактори, а також громадська активність здобувачів.

10.8. Аспіранти мають право на академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому МОН. Аспірант має право на перерву у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої програми (за станом здоров'я, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами тощо). Таким особам надається академічна відпустка в установленому порядку. Здобувачам, що навчаються за державним замовленням і призвані на військову службу у зв'язку з оголошенням мобілізації, гарантується збереження місця навчання та стипендії. Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, а також відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, надаються на основі заяви аспірантки (аспіранта) та медичної довідки або свідоцтва про народження дитини.

10.9. Питання про надання академічної відпустки (крім відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею 3-х років, призовом на військову службу)

розглядається вченою радою Університету. Підставою для розгляду є заява аспіранта, узгоджена з науковим керівником, пояснювальна записка щодо причин переривання навчання, рішення кафедри, віза проректора з наукової роботи та міжнародного співробітництва. Після позитивного рішення вченої ради Університету заява здобувача і супровідні документи надаються до відділу аспірантури та докторантури для формування наказу ректора.

10.10. Здобувачам вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами, гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Такі особи не відраховуються з Університету. Перезарахування дисциплін (кредитів, результатів навчання) після стажування в рамках академічної мобільності відбувається у порядку, встановленому Постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579.

10.11. Особа, відрахована з аспірантури до завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу Університету.

10.12. Особа, яка була відрахована із Університету у зв'язку із завершенням навчання за відповідною освітньо-науковою програмою без захисту дисертації, може вступити до закладу повторно.

Особа, яка раніше проходила підготовку в аспірантурі за державним (регіональним) замовленням, може повторно вступити до закладу для підготовки в аспірантурі за державним (регіональним) замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, відповідно до законодавства.

10.13. Відрахування, поновлення, переведення з Університету аспірантів відбувається за наказом ректора. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Додаток 1

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра _____

Термін навчання _____

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
НАУКОВОЇ РОБОТИ**

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Спеціальність _____

Дата зарахування до докторантури « ____ » _____ 20__ р.)

(Наказ № від « ____ » _____ 20__ р.)

Тема дисертації _____

_____

_____

Затверджено на засіданні вченої ради Університету:

протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Науковий консультант _____

ЗМІНИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ДОКТОРАНТУРІ*(заповнюється лише у випадку необхідності)****Зміна теми дисертації***

Тема дисертації _____

(заповнюється нова редакція теми дисертації

---

*з вказівкою номера протоколу і дати затвердження на вченій раді)****Зміна спеціальності***

Зміна наукового консультанта

Інші зміни

Атестація докторанта за 1-рік навчання

Назва роботи, термін виконання та форма звіту	Відмітка про виконання, висновок кафедри

Річна атестація:

1. Науковим консультантом _____
(атестовано, не атестовано, пропозиції)

_____ (підпис наукового керівника)

2. На засіданні кафедри _____
(атестовано, не атестовано)   (підпис зав. кафедри)   (дата і № протоколу)

3. У відділі аспірантури і докторантури: _____
(атестовано, не атестовано)

« ___ » _____ 20 ___ р.

Проректор з наукової роботи
та міжнародного співробітництва _____ « ___ » _____ 20 ___ р.

Атестація докторанта за 2-рік навчання

Назва роботи, термін виконання та форма звіту	Відмітка про виконання, висновок кафедри

Річна атестація:

1. Науковим консультантом _____
(атестовано, не атестовано, пропозиції)

(підпис наукового керівника)

2. На засіданні кафедри _____
(атестовано, не атестовано)   (підпис зав. кафедри)   (дата і № протоколу)

3. У відділі аспірантури і докторантури: _____
(атестовано, не атестовано)

« ___ » _____ 20 ___ р.

Проректор з наукової роботи
та міжнародного співробітництва _____ « ___ » _____ 20 ___ р.

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ НАУКОВОЇ РОБОТИ ДОКТОРАНТА

За період навчання з «__» _____ р. по «__» _____ р.

Докторант _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

повністю (частково) виконав індивідуальний план наукової роботи

(потрібне підкреслити).

Докторська дисертаційна робота на тему:

_____

_____

_____

_____

– захищена у спецраді _____ «__» _____ р.

– подана до захисту у спецраду _____ «__» _____ р.

– рекомендована кафедрою _____

(назва кафедри)

_____ до захисту «__» _____ р.

виконана частково _____

(вказати, які розділи підготовлені)

_____

_____

_____

Основні положення, висновки й результати дослідження обговорювалися на науково-практичних конференціях різних рівнів, зокрема:

– міжнародних: _____

– всеукраїнських: _____

– міжвузівських: _____

Основні результати дослідження висвітлено у _____ наукових працях, з яких: _____ – статті у наукових періодичних виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; _____ – статті у наукових періодичних виданнях інших держав з напряму, з якого підготовлено дисертацію; _____ – монографії (розділи у колективних монографіях); _____ – наукові публікації за темою докторської дисертації у наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus; _____ – матеріали конференцій.

Науковий консультант _____

Завідувач кафедри _____

Проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва _____